

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

РОЛЬ ЕКОЛОГО-ГІГІЄНИЧНИХ ФАКТОРІВ У ФОРМУВАННІ ПРОФІЛАКТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ У СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Качуренко А.О.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Сучасні глобальні та національні виклики, зокрема зростання хімічного навантаження на довкілля, кліматичні зміни, урбанізація, наслідки воєнних дій та соціально-економічні трансформації, суттєво впливають на стан здоров'я дитячого населення. Дитячий організм характеризується підвищеною чутливістю до впливу фізичних, хімічних і біологічних чинників через морфофункціональну незрілість органів і систем, що обумовлює необхідність особливої уваги до еколого-гігієнічних детермінант здоров'я. У контексті розвитку системи громадського здоров'я актуалізується потреба формування комплексних профілактичних стратегій, спрямованих на мінімізацію екологічно зумовлених ризиків та зміцнення адаптаційних можливостей дитячого організму.

Еколого-гігієнічні фактори включають забруднення атмосферного повітря, води та ґрунтів, наявність ксенобіотиків у харчових продуктах, порушення санітарно-гігієнічних умов проживання, психосоціальні навантаження та трансформацію способу життя. Поєднання цих чинників формує багатofакторну модель ризику розвитку функціональних відхилень і хронічної патології. В умовах воєнного стану додатково загострюються проблеми продовольчої безпеки, доступу до медичної допомоги та психоемоційної стабільності дітей, що вимагає інтегрованого міжсекторального підходу.

Мета. Обґрунтувати роль еколого-гігієнічних факторів у формуванні профілактичних стратегій збереження здоров'я дітей та визначити ключові напрями їх реалізації у системі громадського здоров'я.

Формування профілактичних стратегій передбачає багаторівневий підхід. На популяційному рівні важливими є екологічний моніторинг, санітарно-

епідеміологічний нагляд, контроль безпечності харчових продуктів та розробка регіональних програм екологічної безпеки. На груповому рівні доцільним є впровадження скринінгових програм у закладах освіти, формування здоров'язбережувального середовища та розвиток екологічної культури. Індивідуальний рівень включає раннє виявлення донозологічних станів, медико-психологічний супровід та персоніфіковані профілактичні рекомендації.

Міждисциплінарна взаємодія між галузями охорони здоров'я, освіти, екології та соціального захисту є необхідною умовою ефективного впровадження профілактичних програм. Інтеграція екологічних та медико-соціальних даних у межах системи громадського здоров'я дозволяє своєчасно прогнозувати ризики та оптимізувати управлінські рішення.

Висновки. Еколого-гігієнічні фактори є ключовими детермінантами формування здоров'я дитячого населення в умовах сучасних викликів. Реалізація комплексних профілактичних стратегій у системі громадського здоров'я потребує міждисциплінарного підходу, системного моніторингу довкілля та формування безпечного освітнього й соціального середовища. Пріоритетним напрямом є створення адаптивної моделі профілактики, спрямованої на зниження екологічно зумовлених ризиків та забезпечення сталого розвитку дитячого населення.

МЕДИКО-ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОГО ХІМІЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ: ПАТОФІЗІОЛОГІЯ КАНЦЕРОГЕНЕЗУ ТА ПРОГНОЗ ОНКОЗАХВОРЮВАНOSTI

Кириленко Є.О., Зябліцев С.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Масоване застосування ракетно-дронові зброї проти України (понад 83 000 одиниць за період 2022–2026 рр.) спричинило викид близько 15 000 тонн токсичних речовин, включаючи понад 140 тонн доведених канцерогенів Групи 1 IARC. Прихована екологічна катастрофа та тривалий